

Raad voor de rechtshandhaving



Jaarplan 2023

Hoofdstuk 1. Jaarplan

De Raad voor de rechtshandhaving voert onafhankelijke en objectieve inspecties uit die leiden tot het uitbrengen van relevante, bruikbare en praktische inspectierapporten.

In 2022 heeft de Raad zijn werkzaamheden grotendeels conform zijn jaarplan kunnen uitvoeren. Covid-19 heeft dit jaar nauwelijks nog beperkingen opgeleverd. Wel is een aantal onderzoeken dat eerder in 2020/2021 niet uitgevoerd kon worden, geprioriteerd. Met name het reeds in 2020 aangekondigde ORD-onderzoek heeft een groot beroep op de capaciteit gedaan.¹ Het effect daarvan is per vestiging verschillend. De Raad streeft er evengoed naar om voor de uitvoering van het jaarplan 2023 enige achterstanden te hebben weggewerkt.

Voorts zal verder ingezet worden op optimalisering van de communicatie door de Raad, waaronder de nieuwe website die in 2023 in gebruik zal worden genomen.

De Raad zal te allen tijde de kwaliteit en de effectiviteit van zijn inspecties waarborgen en is positief voor wat betreft het verder realiseren van de visie van de Raad, het bijdragen aan een goed functioneren van de justitiële instellingen, de justitiële keten en de justitiële samenwerking tussen de landen.

1.1 Werkzaamheden 2023

Inleiding

De taak van de Raad is het verrichten van inspectieonderzoeken. In dit verband verricht de Raad een aantal werkzaamheden. Een van deze werkzaamheden betreft de periodieke gesprekken ten behoeve van de taakuitoefening van de Raad. Deze periodieke gesprekken voert de Raad met de betreffende stakeholders over onder meer de organisatie en de opvolging van de aanbevelingen. Sinds 2022 worden deze gesprekken ingebed in de jaarplanning.

De Raad zal de hiervoor beschreven werkwijze verder blijven ontwikkelen. Voor de uitvoering van de werkzaamheden betekent dat onder meer dat de inzet op gesprekken zal worden geïntensiveerd, waardoor meer invulling zal worden gegeven aan de signaleringsfunctie.² Daardoor kan op accurate wijze een zorgvuldige beoordeling plaatsvinden van relevante (recente) feiten en omstandigheden, alsmede een daarop gebaseerde taxatie van mogelijke (acute) risico's. De Raad ziet daarvan een meerwaarde. Over het algemeen zijn binnen het toezichtsveld ontwikkelingen waarneembaar, waarbij de nadruk steeds meer komt te liggen op het beoogde effect van toezicht en de betekenis daarvan voor de betrokken organisaties

¹ Het rapport is medio juni 2022 aangeboden aan de ministers van justitie van de landen van het Koninkrijk.

² Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving, *Memorie van Toelichting* p.5

en de maatschappij. Daarbij wordt onder andere ook meer rekening gehouden met noodzaak en behoefte binnen de organisaties en de ketensamenwerking en het maatschappelijk perspectief waarbinnen het werkveld opereert.

In 2022 heeft de Raad naar tevredenheid ingezet op een intensieve samenwerking bij de voorbereiding van onderzoeken. Daartoe zijn de medewerkers in februari bijeen gekomen ten behoeve van de totstandbrenging van plannen van aanpak. In 2023 zal de Raad deze werkwijze voortzetten.

Onderzoeken

Voor wat betreft Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland (BES):

1. Detentieonderzoeken & monitoring aanbevelingen CPT: de opvang en behandeling van mensen met een psychische en/of gedragsstoornis in de strafrechtsketen

In 2020 kon deze monitoring vanwege COVID-19 niet worden uitgevoerd. De uitvoering van het onderzoek – met als onderwerp de evaluatie van de vier onderlinge regelingen detentie op verzoek van het Justitieel Vierpartijenoverleg (JVO) – is medio 2021 van start gegaan. Het rapport daarvan in juni 2022 aangeboden aan de vier betrokken ministers van de landen. In mei 2022 heeft de CPT een bezoek gebracht aan Aruba, Curaçao en Sint Maarten. De rapportage daarvan wordt in de loop van het vierde kwartaal van 2022 verwacht.

Net als in de eerdere jaren zal de Raad ook in 2023 de opvolging van de door de Raad en de CPT geformuleerde aanbevelingen monitoren. Deze activiteit vloeit voort uit een verzoek uit 2015 van het Justitieel Vierpartijenoverleg (JVO), het halfjaarlijkse overleg van de ministers van Justitie (&Veiligheid, JenV) van de verschillende landen binnen het Koninkrijk.

In 2015/2016 deed de Raad in de landen onderzoek naar het onderwerp behandeling van personen met verslavingsproblematiek of psychische stoornis in de strafrechtsketen. In Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland is gekeken in hoeverre respectievelijk het Opvangtehuis Brasami dan wel de strafrechtsketen toegerust is op verslavingsproblematiek en psychiatrische stoornissen, en in hoeverre men in staat is om deze personen op te vangen, te behandelen en nazorg te verlenen.

De Raad zal in 2023 een (verdiepende) inspectie verrichten naar de opvang van mensen met een psychische en/of gedragsstoornis in de strafrechtsketen en tevens de aanbevelingen van het CPT monitoren. Daarbij zullen ook de relevante aanbevelingen in het kader van de eerdere inspecties worden betrokken. Er is een hoge mate van verwevenheid tussen beide thema's, waardoor ervoor kiest om beide thema's te behandelen in één omvangrijk onderzoek.

2. Onaangekondigde inspectie

De Raad kan volgens de Rijkswet ook onaangekondigde inspecties verrichten. De Raad houdt daarmee rekening in de jaarplanning.³ In 2023 zal de Raad voortgaan met het periodiek uitvoeren van gesprekken met de justitiële organisaties. In deze gesprekken komen onder meer de ontwikkelingen, mogelijke aandachtspunten en eventuele risico's aan bod. Op basis van de uitkomsten van de gesprekken kan de Raad besluiten om volgens zijn werkwijze een onaangekondigde inspectie te verrichten in het desbetreffende land of landen.

3. Staat van de rechtshandhaving

De Raad brengt elk jaar per land een staat van de rechtshandhaving uit conform artikel 33 van de Rijkswet. De staat van de rechtshandhaving bevat een overkoepelend beeld van de staat waarin de rechtshandhaving zich op basis van het voorgaande jaar of jaren bevindt.

Voor wat betreft Curaçao:

5. Huiszoeking

Volgens artikel 14 van de Staatsregeling van Curaçao is het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner alleen in de gevallen bij of krachtens landsverordening bepaald, door hen die daartoe bij of krachtens landsverordening zijn aangewezen, geoorloofd. Dit houdt in dat het betreden van een woning of dergelijke plaatsen volgens vastgestelde normen, zoals volgt uit met name de wetgeving en de jurisprudentie, moet plaatsvinden. Inbreuk op het woongenot is immers met waarborgen omkleed. Daarvoor is het van belang dat de justitiële autoriteiten strikt volgens de vastgestelde regels (zoals die gelden in een democratische rechtsstaat) en normen handelen om die inbreuk zo beperkt mogelijk te houden. De Raad gaat na in hoeverre huiszoeking plaatsvindt in overeenstemming met de geldende regels.

³ Memorie van Toelichting Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving, p.9

6. Reclassering

De Raad heeft in het inspectierapport Reclassering op Curacao (2013) geconstateerd dat de taakuitoefening van de reclassering afhankelijk was van verschillende factoren. De onderlinge samenwerking tussen de betrokken organisaties, de beleidsdoelstellingen en bijscholing personeel zijn enkele factoren die meer aandacht behoeven. Het is immers van groot belang dat de reclassering is toegerust op haar taak. Dit is van belang voor de preventie van criminaliteit maar ook om recidive te voorkomen. De Raad zal dit jaar onderzoek doen naar de organisatie van de reclassering om te kunnen vaststellen in hoeverre zij thans toegerust is op haar taakuitoefening.

7. JJIC

Uit het inspectierapport Justitiële Jeugdinrichting op Curaçao (2014) bleek dat het beheer van de JJIC voor verbetering vatbaar was. De opvangcapaciteit en het aanbod van onderwijs zijn bijvoorbeeld aspecten die aandacht behoeven. Daarbij is gebleken dat er plannen waren die tot de beoogde kwaliteitsverbetering zouden moeten leiden. De Raad onderzoekt in hoeverre het beheer van JJIC voldoet aan de gestelde normen.

Voor wat betreft Sint Maarten:

8. Algehele Review: deelonderzoek 4 KPSM

De Raad heeft sinds 2020 de algehele review opgenomen als onderdeel van zijn jaarplan. In 2020 tot en met 2022 zijn daaruit drie deelonderzoeken opgemaakt ten aanzien van drie overkoepelende thema's / organisaties, zijnde jeugd en reclassering (in totaal 4 rapporten), het openbaar ministerie en het criminaliteitsbestrijdingsfonds (in totaal 5 rapporten) en de politie (in totaal 4 rapporten). De Raad zal in 2023 conform zijn werkwijze reviewonderzoeken (blijven) uitvoeren. Het thema dan wel organisatie dat in 2023 centraal zal staan om de stand van zaken over de opvolging van de aanbevelingen te bezien is de politie. Er zullen in dit kader een aantal rapporten over de politie worden gereviewd. Deze betreffen in ieder geval het politieonderwijs, geweld door en tegen de politie en het BIZ.

9. Arrestatieteam Sint Maarten

De Raad deed al eerder onderzoek naar diverse (specialistische) teams/afdelingen van het Korps Politie Sint Maarten (KPSM) zoals bijvoorbeeld de recherche (2012; 2016), het overvallenteam (2015) en de forensische opsporing (2018). Voorts deed de Raad onderzoek naar het geweldsgebruik door de politie en tegen de politie (2014; 2019) waarin onder meer de onderwerpen geweldsbevoegdheden en training

van politieagenten en meer specifiek ook het AT aan bod kwamen. Voorts deed in 2021 de Raad op verzoek van de minister van Justitie een inspectie met als onderwerp illegale vuurwapens.

Een arrestatieteam is gezien de ontwikkelingen binnen de criminaliteit, waar het gebruik van (vuurwapen)geweld een blijvend en serieus probleem is, onmisbaar. In 2023 zal de Raad dan ook een inspectie verrichten naar de inrichting en inzet van het arrestatieteam en waar nodig aanbevelingen doen. Aspecten zoals wet- en regelgeving en beleid, middelen, capaciteit, opleidingen, aanpak, werkwijze en samenwerking zullen worden onderzocht.

10. Verwerking politiegegevens

Op grond van artikel 18 van de Onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens is de Raad belast met het toezicht op de naleving van deze onderlinge regeling en de nationale voorschriften ter implementatie daarvan.⁴ De Raad heeft in het jaar 2015 onderzoek gedaan naar de uitwisseling van politiegegevens in Sint Maarten. Daarbij heeft de Raad onder meer aandacht besteed aan de verwerking van politiegegevens. Dit jaar verricht de Raad een onderzoek naar de wijze waarop politiegegevens in Sint Maarten wordt verwerkt. Voor Sint Maarten geldt dat in 2014 de Landsverordening politiegegevens in werking is getreden.⁵ Deze landsverordening kent de Raad in Sint Maarten aanvullende bevoegdheden toe. In 2023 zal de Raad een inspectie instellen naar de wijze waarop ten aanzien van gegevensverwerking toepassing wordt gegeven. Daarbij zullen ook de relevante aanbevelingen in het kader van de inspectie naar de uitwisseling van politieke en justitiële gegevens binnen het Koninkrijk worden betrokken.

Voor wat betreft Caribisch Nederland (BES):

11. Aanpak van huiselijk geweld in Caribisch Nederland

In 2019 deed de Raad een onderzoek naar de aanpak van huiselijk geweld en deed in totaal zeven aanbevelingen ten aanzien van respectievelijk het ministerie van J&V (2), het OM BES (2), het KPCN (2), alsmede een aanbeveling aan het KPCN, Voogdijraad CN en de SRCN tezamen. In 2023 zal de Raad opnieuw onderzoek doen naar dit thema. Tevens zal de Raad nagaan in hoeverre de aanbevelingen uit het eerdere onderzoek zijn opgevolgd en in hoeverre daarmee (tussentijds) resultaat is geboekt.

12. Vreemdelingenbeleid en Aanpak van mensenhandel/mensensmokkel in Caribisch Nederland

In 2017 deed de Raad een onderzoek naar de aanpak van het vreemdelingenbeleid en deed in totaal vijf aanbevelingen ten aanzien van respectievelijk het ministerie van J&V (1), het KPCN en de KMar tezamen (1), alsmede de Vreemdelingenketen als geheel (3). In 2019 deed de Raad onderzoek naar de aanpak van mensenhandel en

⁴ Staatscourant 2010, 11337 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl)

⁵ Afkondigingsblad Sint Maarten, Jaargang 2014, no.50.

mensensmokkel in Caribisch Nederland. Uit beide onderzoeken kwam een sterke verwevenheid van beide thema's naar voren en deze raken de (vreemdelingen-)keten als geheel. In 2023 zal de Raad opnieuw onderzoek doen naar deze thema's. Tevens zal de Raad nagaan in hoeverre de aanbevelingen uit de eerdere onderzoeken zijn opgevolgd en in hoeverre daarmee (tussentijds) resultaat is geboekt.

13. Handhaving natuur- en milieuregelgeving en Inzet van buitengewoon agenten van politie

In 2019 deed de Raad een onderzoek naar de handhaving van natuur- en milieuregelgeving. en deed in totaal negentien aanbevelingen ten aanzien van respectievelijk het ministerie van J&V (2) en LNV/I&W (2), het OM BES en de Kustwacht (1) respectievelijk het openbaar lichaam Bonaire (1) tezamen, alsmede ten aanzien van de drie openbare lichamen tezamen (3) en afzonderlijk aan het openbaar lichaam Bonaire (5), Sint Eustatius (3) en Saba (2). In 2018 deed de Raad onderzoek naar de inzet van de buitengewoon agenten van politie (BavPol) in Caribisch Nederland. Ook uit deze beide onderzoeken kwam een sterke verwevenheid van beide thema's naar voren en deze raken de keten als geheel. In 2023 zal de Raad opnieuw onderzoek doen naar deze thema's. Tevens zal de Raad nagaan in hoeverre de aanbevelingen uit de eerdere onderzoeken zijn opgevolgd en in hoeverre daarmee (tussentijds) resultaat is geboekt.

1.2 Bevordering van deskundigheid en ontwikkeling organisatie

De Raad werkt systematisch aan de verdere verbetering van zijn kwaliteit. De Raad hanteert als uitgangspunt dat de interne deskundigheid permanent wordt bevorderd.

1.3 Overige ontwikkelingen

Caribisch Nederland

Per 1 maart 2022 is mevrouw mr. M.I. Koelewijn namens Nederland als raadslid benoemd.